

JUST RIGHT

ฉบับที่ 001 มิถุนายน 2558

จดหมายข่าวสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย

รู้จักกับ สถาบันเพื่อการยุติธรรม แห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)

- ▶ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ทรงเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมาธิการบริหารสถาบันฯ
- ▶ สร้างสังคมนิติธรรม ต้องเริ่มที่ตัวเรา โดย ดร. กิตติพงษ์ กิตยารักษ์
- ▶ UN Update
- ▶ Meet Our team

วาระการพัฒนาภายหลังปี 2015

เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals – MDGs) ที่เหล่าผู้นำประเทศต่าง ๆ ตกลงร่วมกันตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 จะถึงกำหนดสิ้นสุดลงในปีนี้ สหประชาชาติจึงได้ริเริ่มกระบวนการหารือเพื่อกำหนดวาระการพัฒนาภายหลังปี ค.ศ. 2015 (post-2015 development agenda) มาตั้งแต่ปี 2013 ปัจจุบันประเทศสมาชิกอยู่ระหว่างการพิจารณาเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals – SDGs) ที่เสนอโดย Open Working Group on Sustainable Development Goals ซึ่งเป็นกลไกที่จัดตั้งขึ้นเป็นพิเศษเมื่อปี 2012 เพื่อประมวลข้อเสนอแนะจากทุกภาคส่วน ถ้าสามารถตกลงกันได้ กรอบ SDGs นี้ก็จะได้รับการรับรองในการประชุมสุดยอดของสหประชาชาติในเดือนกันยายนที่จะถึงนี้ ให้เป็นเป้าหมายการพัฒนาภายหลังปี ค.ศ. 2015 เพื่อใช้แทน MDGs ต่อไปอีก 15 ปีจนถึงปี ค.ศ. 2030

กรอบ SDGs มุ่งเน้นหลักการสำคัญ คือ การพัฒนาต้องมีความยั่งยืนและสมดุล มีคนเป็นศูนย์กลาง ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ และให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับกลุ่มเปราะบาง เพื่อให้ทุกคนเข้าถึงการพัฒนาได้ (leave no one behind) อีกทั้งยังเน้นความสำคัญของความสงบสุขและสันติภาพ การมีสถาบันในระบบยุติธรรมที่เข้มแข็งยึดมั่นในหลักนิติธรรม และการสร้างหุ้นส่วนความร่วมมือตามหลักการรับผิดชอบร่วมกันในระดับที่แตกต่างกัน เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันเป้าหมาย SDGs ไปสู่การปฏิบัติโดยสามารถติดตามประเมินผลได้อย่างครอบคลุมและมีบูรณาการ

SDGs จะมีผลอย่างไรในการกำหนดนโยบายกระบวนการยุติธรรม และหน่วยงานจะต้องเตรียมการอย่างไรเพื่อตอบสนองต่อการติดตามเป้าประสงค์ที่เกี่ยวข้อง อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน TIJ Quarterly จดหมายข่าวสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย “ฉบับภาษาอังกฤษ มิถุนายน 2558”

สวัสดีครับท่านผู้อ่าน

หลายท่านอาจจะรู้จัก TIJ อยู่แล้ว ในฐานะที่เราเป็นองค์การมหาชนใหม่ที่เพิ่งจะเข้ามามีบทบาทในการพัฒนางานด้านกระบวนการยุติธรรมได้ในช่วงเวลาไม่นานนัก แต่ที่จริงขณะนี้สถาบันของเราอายุครบสี่ปีแล้ว ถ้าเป็นเด็กก็ถือว่าอยู่ในช่วงที่พัฒนาการเริ่มสมบูรณ์เดินวิ่งได้คล่องแคล่ว พุดจาจาตฉานชัดเจนพร้อมที่จะเรียนรู้โลกกว้างอย่างมั่นใจ TIJ เองก็ไม่ต่างกันครับ

หลังจากที่เราทำงานกันอย่างต่อเนื่องมาตลอด ปีนี้ถือเป็นปีสำคัญหลายประการ ประการที่หนึ่งคือเมื่อเดือนเมษายนที่ผ่านมา เราประสบความสำเร็จกับการเปิดตัวสถาบันฯให้เป็นที่รู้จักในเวทีสากลอย่างเป็นทางการ ในเวทีการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรม และความยุติธรรมทางอาญาระดับที่ 13 ณ กรุงโตเกียว รัฐกาตาร์ และปลายปีนี้เราก็มีแผนจะสมัครเข้าเป็นสถาบันสมทบในเครือข่ายของสหประชาชาติ (Programme Network Institutes – PNIs)

ความสำเร็จอีกประการหนึ่งที่เกิดขึ้นในปีนี้เป็นคือจดหมายข่าว Just Right เล่มที่อยู่ใม่มือท่านนี่เอง

ตลอดมา TIJ ตระหนักดีว่าการปฏิบัติงานของเราจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม หน่วยงานภาครัฐอื่นๆ เอกชน และภาคประชาสังคม ทั้งในด้านวิชาการและการจัดกิจกรรมโครงการต่างๆ การจัดทำจดหมายข่าว TIJ Just Right ต่อเนื่องจาก TIJ Quarterly ซึ่งเป็นจดหมายข่าวฉบับภาษาอังกฤษ ที่ออกฉบับแรกไปตั้งแต่เดือนเมษายนที่ผ่านมา จึงถือเป็นช่องทางหนึ่งที่จะทำให้หน่วยงานในประเทศที่เป็นภาคีกับเรา สามารถติดตามผลงาน กิจกรรม โครงการ องค์ความรู้ และรับข่าวสารจากเราได้ดียิ่งขึ้น และหากมีความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะประการใดเกี่ยวกับจดหมายข่าวฉบับนี้ หรือเกี่ยวกับงานของเราโดยทั่วไป เรายินดีอย่างยิ่งที่จะรับฟังเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้นและเหมาะสมยิ่งขึ้น

หวังว่าท่านจะชื่นชอบ Just Right และติดตามอ่านกันต่อไปนะครับ

ดร. กิตติพงษ์ กิตยารักษ์

ผู้อำนวยการ
สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)

อาคารจีพีเอฟ อาคารบี ชั้น 15 -16
ถนนวิทญู แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทร. 02-118-9400 โทรสาร. 02-118-9425, 26

E-mail : info@tijthailand.org

www.tijthailand.org

Cover story

4-5

รู้จักกับสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)

Highlight

- การประชุมระหว่างปีของสมาคมกฎหมายระหว่างประเทศแห่งเอเชีย (AsianSIL) 6
- TIJ Youth Forum on Justice and the Rule of Law การประชุมเยาวชนนิติธรรมนานาชาติ 7

Movements & Activities

8-9

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ทรงเข้าร่วมการประชุมกรรมการบริหารสถาบันฯ

Article

- สร้างสังคมนิติธรรม ต้องเริ่มที่ตัวเรา 10-11
- มุมมองใหม่ในการประชุม UN Crime Congress ครั้งที่ 13 12-13

Meet our team

15

กองบรรณาธิการ
สุภารักษ์ สุวรรณานนท์
อภิญญา พันธลาสน์
ชนกานต์ เพ็ชรวลอส

รู้จักกับ

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)

วันที่ 13 มิถุนายน 2558 ถือเป็นวันครบรอบสี่ปีของสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน) หรือ Thailand Institute of Justice (TIJ) ซึ่งเป็นองค์กรใหม่ที่สำคัญ มีภารกิจหลักในการส่งเสริมและสนับสนุนการอนุวัติข้อกำหนดสหประชาชาติในด้านงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งในประเทศและระดับภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำและมาตรการที่มีใช้การคุมขังสำหรับผู้กระทำความผิดหญิง หรือข้อกำหนดกรุงเทพ ซึ่งรัฐบาลไทยภายใต้การนำของพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา มีบทบาทริเริ่มพัฒนาขึ้น

ตลอดเวลาที่ผ่านมา TIJ ได้ร่วมมือกับภาคีทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก และในกรอบประชาคมอาเซียน ดำเนินโครงการวิจัย ฝึกอบรมและเผยแพร่องค์ความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพระบบงานและบุคลากรกระบวนการยุติธรรม การส่งเสริมหลักนิติธรรมในทุกภาคส่วน และดำเนินกิจกรรมต่างๆ อันมีส่วนช่วยยกระดับภาพลักษณ์และผลักต้นบทบาทของประเทศไทยในเวทีระหว่างประเทศ

ดร.กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ อดีตปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้เข้ารับตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย ในช่วงปีต้นปีที่ผ่านมา กำหนดวาทะเป้าหมายของสถาบันฯ ว่าจะมุ่งสู่การเป็นสถาบันสมทบในเครือข่ายของสหประชาชาติ (Programme Network Institutes – PNIs) แห่งแรกในภูมิภาคอาเซียน

PNIs คือ เครือข่ายสถาบันวิชาการและองค์กรระหว่างประเทศ ซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนงานวิชาการที่จำเป็นในการกำหนด

นโยบาย และดำเนินภารกิจต่างๆ ของสหประชาชาติด้านการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา “หน่วยงานที่จะได้รับรองให้มีสถานะเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่าย PNIs จะต้องได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ ในด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ มีจุดเด่น (niche) และมีศักยภาพที่จะสนับสนุนภารกิจในด้านวิชาการได้นอกจากนี้ยังต้องเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในภูมิภาค และต้องมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสูง” ดร.กิตติพงษ์กล่าว

สำนักงานของ TIJ ตั้งอยู่บนชั้น 15 และ 16 ของอาคาร GPF (Government Pension Fund) บนถนนวิทญู ติดกับสถานทูตสหรัฐฯ ซึ่งโดยที่ตัวเองก็สะท้อนอัตลักษณ์ของสถาบันฯ ในฐานะที่เป็นองค์กรที่มีต้นกำเนิดจากภาควิชาการ แต่กำลังอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านเพื่อเป็นหน่วยงานระดับสากลได้เป็นอย่างดี

บุคลากรของสถาบันฯ ก็ล้วนเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความสามารถสูง โดยเฉพาะทีมผู้บริหารไฟแรงที่ประกอบด้วยส่วนผสมอันลงตัวระหว่างผู้มีประสบการณ์ในงานราชการ นักวิชาการ และผู้

ที่มาจากองค์กรระหว่างประเทศ ทุกคนปฏิบัติงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดในบรรยากาศที่สะดวกสบาย ทันสมัย และเอื้อต่อการเรียนรู้พัฒนาตนเองอย่างไม่หยุดนิ่ง ทำให้สถาบันที่มีกรอบอัตรากำลังเทียบเท่าเพียงกองหนึ่งในหน่วยราชการสามารถผลักดันงานสำคัญๆ ให้ชื่อ TIJ เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในระดับสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา สมัยที่ 13 ณ รัฐกาตาร์ เมื่อช่วงเดือนเมษายนที่ผ่านมา

วิสัยทัศน์ของ TIJ คือ การเป็นองค์กรวิชาการที่ได้รับความนิยมในระดับนานาชาติด้านการส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักนิติธรรมและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา สถาบันฯ มีแผนงานหลักสามด้าน กล่าวคือ

- **งานด้านผู้หญิงและเด็กในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา** ครอบคลุมการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของกลุ่มประชากรที่เปราะบาง ที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา เน้นการส่งเสริมการอนุมัติข้อกำหนดกรุงเทพ และการขจัดความรุนแรงต่อเด็กและผู้หญิงในกระบวนการยุติธรรม

- **งานพัฒนาข้อมูลวิชาการเพื่อกำหนดนโยบาย** เนื่องจากสถาบันฯ มีบทบาทเป็นตัวกลางในการนำหลักการมาตรฐานและบรรทัดฐานสากลมาสู่การปฏิบัติ จึงมุ่งดำเนินงานเพื่อสนับสนุนให้การกำหนดนโยบายด้านการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา ทั้งในระดับประเทศ และภูมิภาค ตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลหลักฐานทางวิชาการและสถิติที่มีคุณภาพ

- **งานด้านส่งเสริมหลักนิติธรรมสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน** ด้วยความตระหนักอย่างยิ่งยวดว่า หลักนิติธรรม กระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีประสิทธิภาพ และความเชื่อมั่นของประชาชนเป็นปัจจัยเกี่ยวเนื่องกันที่สำคัญต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในภาพรวม สถาบันฯ จึงมีการดำเนินงานหลายด้าน เพื่อเสริมสร้างหลักนิติธรรมในสังคม

นอกจากเป้าหมายการมุ่งสู่การเป็นองค์กร PNIs ที่มีบทบาทเข้มแข็งในเวทีระหว่างประเทศแล้ว ในอนาคตอันใกล้ TIJ ยังจะขับเคลื่อนงานภายในประเทศให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้สถาบันฯ เป็นที่รู้จักและยอมรับในกลุ่มประชาชนชาวไทยทั่วไป โดยจะเน้นการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและอาชญาวิทยาในรูปแบบต่างๆ เช่น การสร้างห้องสมุดมีชีวิตและศูนย์การเรียนรู้ด้านกระบวนการยุติธรรมในรูปแบบพิพิธภัณฑ์สมัยใหม่ (Discovery Museum) การผลิตสื่อและรายการสาระและบันเทิงแนว Edutainment เพื่อปลูกฝังวัฒนธรรมแห่งการรักษากฎหมาย (Culture of Lawfulness)

และเนื่องจาก TIJ มีความเชื่ออย่างแรงกล้าว่า **“วัฒนธรรมแห่งการรักษากฎหมาย”** คือหัวใจของสังคมที่ยึดมั่นในหลักนิติธรรม TIJ จึงให้ความสำคัญกับบทบาทของเยาวชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาหลักนิติธรรมให้เจริญงอกงามผ่านกิจกรรมการมีส่วนร่วมรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัด TIJ Youth Forum on Justice and the Rule of Law เพื่อเป็นเวทีให้เยาวชนไทย และอาเซียนที่สนใจในประเด็นหลักนิติธรรม และความยุติธรรมมาเข้ารับการอบรม และพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และเข้าร่วมนำเสนอความเห็นในกิจกรรมสำคัญๆ ของสถาบันฯ ซึ่ง TIJ จะดำเนินการทุกปีเพื่อขยายเครือข่ายเยาวชนอย่างต่อเนื่อง

การก้าวเข้าสู่ปีที่ห้า ถือเป็นก้าวสำคัญ TIJ ไม่ใช่หน่วยงานใหม่เพิ่งเริ่มหัดเดินอีกต่อไปแล้ว ความสำเร็จจากการเปิดตัวในเวทีสากลเป็นข้อพิสูจน์ว่าหน่วยงานเล็กๆ นี้มีศักยภาพสูง และจะช่วยยกระดับบทบาททางด้านความยุติธรรมทางอาญา รวมถึงผลักดันการพัฒนาเพื่อเป้าหมายที่ยิ่งใหญ่คือความสงบสุขและปลอดภัยของสังคมภายในประเทศได้ อย่างไรก็ตาม ดร.กิตติพงษ์ ผู้อำนวยการสถาบันฯ เน้นย้ำเสมอว่า **“การขับเคลื่อนการพัฒนางานกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม หน่วยงานภาครัฐอื่นๆ เอกชน และภาคประชาสังคม”** ทั้งนี้ แม้ TIJ จะมุ่งหน้าเพื่อเป็นองค์กรที่ปฏิบัติงานในระดับระหว่างประเทศ แต่ผลงานทั้งหมดของสถาบันฯ ก็ส่งผลดีแก่ประเทศไทย และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนชาวไทยอย่างแท้จริง - **ทิมาบรรณาธิกร**

การประชุมระหว่างปีของ สมาคมกฎหมายระหว่างประเทศแห่งเอเชีย

AsianSIL
Inter-Sessional
Regional Conference
2015

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (TIJ) ร่วมกับสมาคมกฎหมายระหว่างประเทศแห่งเอเชีย และกระทรวงยุติธรรม
จัดการประชุมระหว่างปีของสมาคมกฎหมายระหว่างประเทศแห่งเอเชีย
ภายใต้หัวข้อ “ความสัมพันธ์ของหลักนิติธรรมและการพัฒนา: ข้อตกลงใหม่สำหรับเอเชีย?”
(The Rule of Law and Development Nexus: A New Deal for Asia?) ระหว่าง วันที่ 4-5 มิถุนายน 2558

การประชุมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อขยายเครือข่ายความร่วมมือของผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก และเป็นครั้งแรกที่ได้เชิญผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ขององค์การสหประชาชาติ (United Nations) ร่วมหารือกับเครือข่ายของสมาคมกฎหมายระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชีย อีกทั้งยังเป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้ประเทศไทยได้ผลักดันเรื่องหลักนิติธรรม ความยุติธรรม และความมั่นคงเข้าสู่กรอบวาระการพัฒนาแห่งสหประชาชาติภายหลังปีค.ศ.2015 (Post-2015 Development Agenda) โดยมุ่งให้เกิดการยอมรับในระดับระหว่างประเทศว่าการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับหลักนิติธรรม และกระบวนการยุติธรรมนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และควรได้รับการกำหนดไว้ในฐานะที่เป็นเป้าหมายหนึ่งของวาระการพัฒนาดังกล่าว

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ในฐานะประธานคณะที่ปรึกษาพิเศษของสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย และที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ของคณะกรรมการจัดการประชุมประจำปีของสมาคมกฎหมายระหว่างประเทศ ทรงประทานพระดำรัสในช่วงพิธีเปิด เน้นย้ำความสำคัญของหลักนิติธรรม ความยุติธรรม และการพัฒนาสังคม และเศรษฐกิจในทุกมิติ “หลักนิติธรรมถือเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะนำสังคมไปสู่ความสงบสุข ความมั่นคง เป็นหนทางแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน และเข้าถึงทุกระดับ ทั้งยังช่วยปกป้องสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของประชาชน แต่ความท้าทายที่เกิดขึ้นในสังคมโลก เช่น องค์การอาชญากรรมข้ามชาติ การคอร์รัปชัน ล้วนเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาและการเติบโตทางเศรษฐกิจ ขัดขวางประชาชนไม่ให้เข้าถึงแหล่งทรัพยากรอย่างเท่าเทียม อีกทั้งยังทำลายธรรมชาติ และความโปร่งใสตรวจสอบได้ รัฐนั้นไม่มีบทบาทหน้าที่หลักในการส่งเสริมการเข้าถึงความยุติธรรม รวมถึงปกป้องสิทธิอันพึงมีพึงได้ของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเปราะบางในสังคม”

นอกจากนี้ยังทรงกล่าวถึงการรวมกลุ่มประเทศอาเซียนว่า “จำเป็นที่ต้องอาศัยระบบกฎหมายที่สอดคล้องกันเป็นเครื่องมือช่วยขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จ”

การประชุมแบ่งออกเป็น 5 ช่วง ประกอบด้วย หลักนิติธรรม และวาระการพัฒนาที่ยั่งยืนหลังปี 2015 กฎหมายระหว่างประเทศ และการคุ้มครองเด็กและสตรี กฎหมายระหว่างประเทศกับองค์กรอาชญากรรมและยาเสพติด หลักนิติธรรมกับการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมและกฎหมายระหว่างประเทศกับการรวมกลุ่มประเทศ ASEAN โดยมีวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากทั้งหน่วยงานไทยและต่างประเทศร่วมนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ยังได้ทรงร่วมบรรยายในหัวข้อเรื่อง กฎหมายระหว่างประเทศกับการคุ้มครองสตรีและเด็ก (International Law and the Protection of Women and Children) โดยทรงเน้นย้ำถึงความสำคัญของ Bangkok Rules หรือ ข้อกำหนดกรุงเทพว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงฯ และร่างยุทธศาสตร์ต้นแบบ และมาตรการในทางปฏิบัติว่าด้วยการยุติความรุนแรงต่อเด็กในสาขาการป้องกันอาชญากรรม และความยุติธรรมทางอาญา

การประชุมประสบความสำเร็จมีผู้เข้าร่วมการประชุมกว่า 300 คน จากมากกว่า 20 ประเทศ ประกอบด้วย ผู้แทนระดับสูง เช่น H.E. Mr.Hassan Lahdan Saqr AL-Mohannadi รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรัฐกาตาร์ ผู้พิพากษา อัยการ นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายในภูมิภาคเอเชีย รวมถึงผู้แทนระดับสูงของหน่วยงานสหประชาชาติที่มีสำนักงานในภูมิภาค เช่น UNODC, UNDP, UN Women, UNICEF บุคคลสำคัญฝ่ายไทย ข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงยุติธรรม

TIJ Youth Forum on Justice and the Rule of Law การประชุมเยาวชนนิติธรรมนานาชาติ

จัดขึ้นระหว่างวันที่ 3-5 มิถุนายน 2558 ณ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย เพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนจากทั่วภูมิภาคเอเชีย เข้าร่วมอบรมการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในหัวข้อ “หลักนิติธรรม และการพัฒนาอย่างยั่งยืน”

ภารกิจสำคัญประการหนึ่งของ TIJ คือการส่งเสริม และพัฒนาองค์ความรู้ด้านหลักนิติธรรมในสังคม โดยมุ่งเน้นที่เยาวชนผู้จะเป็นกุญแจสำคัญในการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาในอนาคต จึงได้จัด TIJ Youth Forum ครั้งที่ 1 ขึ้น เพื่อให้เยาวชนระดับอุดมศึกษาทุกคนและสาขาวิชาจาก 12 ประเทศในเอเชีย รวม 60 คนมาร่วมกันอภิปรายอย่างอิสระเกี่ยวกับประเด็นหลักนิติธรรม และการพัฒนาอย่างยั่งยืนในมิติต่างๆ มีหัวข้อย่อยประกอบด้วย หลักนิติธรรมกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อม (Environmental challenges) หลักนิติธรรมกับความตระหนักรู้ในสังคม (Public awareness) เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (Post-2015 Sustainable Development Goals) หลักธรรมาภิบาลในภาคเอกชนและภาครัฐ (Good governance in public and private sectors) รวมถึง หลักนิติธรรมกับการป้องกันอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (Crime prevention and criminal justice)

กิจกรรมวิชาการและกิจกรรมสานสัมพันธ์ที่ TIJ จัดนั้นทั้งให้ความรู้และส่งเสริมเครือข่ายมิตรภาพข้ามพรมแดน อีกทั้งยังมีช่วงเวลาที่เปิดให้เยาวชนได้ออกแบบกิจกรรมเองเพื่อหาวิธีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรียนรู้ระหว่างกันเกี่ยวกับปัญหาในระดับสากลที่เกิดขึ้นบนพื้นฐาน

ความหลากหลายทางวัฒนธรรม สังคม และสิ่งแวดล้อมที่แตกต่าง เยาวชนผู้เข้าร่วมจึงมีความเข้าใจในความสำคัญของหลักนิติธรรม ได้เปิดโลกทัศน์และเสริมทัศนคติที่ดีเป็นแรงบันดาลใจในการเผยแพร่และสนับสนุนหลักนิติธรรมในทุกภาคส่วนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง โดยเริ่มต้นจากเจเนอเรชั่นของตัวเองและพัฒนาขึ้นไป

นอกจากนี้ เยาวชนผู้เข้าร่วมยังได้เข้าสังเกตการณ์การประชุมระหว่างปีของสมาคมกฎหมายระหว่างประเทศแห่งเอเชีย (AsianSIL Inter-sessional Regional Conference 2015) และในช่วงสุดท้ายก่อนพิธีปิดการประชุมดังกล่าว ตัวแทนเยาวชน 5 คน ได้ขึ้นกล่าวสรุปมติจากประเด็นอภิปรายทั้ง 5 ประเด็น ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากผู้แทนระดับสูง และบุคคลสำคัญจากนานาประเทศที่เข้าร่วมการประชุม TIJ Youth Forum จึงถือว่าเป็นกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จมากในการสร้างสะท้อนว่า วิสัยทัศน์ของเยาวชนเป็นส่วนสำคัญในสร้างสังคมแห่งนิติธรรม เสริมความเข้มแข็งกระบวนการยุติธรรม และส่งเสริมบรรยากาศการพัฒนาอย่างยั่งยืนของภูมิภาคเอเชีย

Movements & Activities

TIJ ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับ Thai PBS

TIJ ลงนามข้อตกลงความร่วมมือกับ Thai PBS เพื่อผลิตสื่อโทรทัศน์ในรูปแบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการและการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมของไทย และประเทศต่างๆ ในอาเซียน เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในหมู่ประชาชนทั่วไป และกระตุ้นความตระหนักรู้ ความตื่นตัวที่จะติดตาม และมีส่วนร่วมในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกระบวนการยุติธรรม อันจะนำไปสู่ความเชื่อมั่นในระบบ และยึดถือความเป็นธรรม

TIJ จับมือ PlanToys เริ่มโครงการปันของเล่นเพื่อเด็กติดผู้ต้องง

TIJ มีภารกิจในการส่งเสริมให้เกิดการอนุวัติข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงฯ จึงให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือผู้ต้องขังหญิงให้ได้รับสิทธิในการดูแลรักษาและได้รับบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็น โดยเฉพาะกลุ่มที่ตั้งครรภ์และคลอดบุตรในเรือนจำ จึงได้จับมือกับบริษัทแปลนครีเอชั่นส์ จำกัด ผู้ผลิตของเล่นแบรนด์ PlanToys ซึ่งเป็นของเล่นไม้เพื่อการศึกษาที่มีชื่อเสียงในระดับสากล ดำเนินโครงการเพื่อมอบของเล่นแก่เด็กติดผู้ต้องขังอายุ 0-18 เดือน ในเรือนจำและทัณฑสถานหญิงหลายแห่ง เพื่อเพิ่มโอกาสในการเสริมสร้างพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งเป็นพื้นฐานการสร้างคนที่มีคุณภาพเพื่อการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต

สัมมนา เรื่อง คนยุติธรรมที่ไม่ยุติธรรม

สัมมนา เรื่อง “คนยุติธรรม ที่ไม่ยุติธรรม” หนึ่งในหัวข้อของชุดสัมมนาเพื่อเสริมสร้างกระบวนการยุติธรรมไทย (Thailand Institute of Justice Series of Criminal Justice Seminar) ที่จัดขึ้นเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน โดยเนื้อหาการสัมมนา เน้นเรื่องความสำคัญของบุคลากรที่จะเข้ามาสวมอำนาจในกระบวนการยุติธรรม เพราะความพยายามในการพัฒนากระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่ เก่ง และ ดี มีความกล้าหาญทางจริยธรรม เข้ามาเป็นฟันเฟืองสำคัญ โดยการสัมมนาครั้งนี้มีวิทยากรทั้งจากไทยและต่างประเทศเข้าร่วมถ่ายทอดประสบการณ์ เทคนิค วิธีการ และมาตรการในการ “คัดคนที่ไม่ใช่เข้า เอาคนที่ไม่ใช่ออก” โดยมีผู้ให้ความสนใจเข้าร่วมจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน กว่า 150 คน และในระหว่างการสัมมนายังมีกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมโหวตลงความเห็นจากแบบสอบถามเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวด้วย

ระหว่างวันที่ 25 - 27 เดือนพฤษภาคม 2558 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการสื่อสารประเด็นของผู้หญิงที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ความละเอียดอ่อนทางเพศภาวะ เน้นความเข้าใจด้านกฎหมายสิทธิมนุษยชนของผู้หญิง และกรอบมาตรฐานสากลที่เกี่ยวข้อง ให้แก่กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นนักสื่อสารมวลชนในแขนงต่างๆ เนื่องจาก TIJ ตระหนักดีว่าทัศนคติของสังคมมีความสำคัญที่สุดในการส่งเสริมสิทธิความเสมอภาคของผู้หญิง และสื่อมวลชนนั้นมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของสังคมทั้งในทางบวกและทางลบ จึงสามารถเป็นกลไกหลักที่จะนำความเปลี่ยนแปลงมาสู่สังคมได้

สัมมนา เรื่อง กระบวนการสื่อสารภาวะว่าด้วยการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมที่มีความละเอียดอ่อนทางเพศภาวะ

TIJ ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (คปก.) และ UN Women จัดสัมมนาในหัวข้อ “กระบวนการสื่อสารภาวะว่าด้วยการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมที่มีความละเอียดอ่อนทางเพศภาวะ”

การประชุมคณะกรรมาธิการว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา (CCPCJ) สมัยที่ 24

TIJ ส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมาธิการว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา (CCPCJ) สมัยที่ 24 ระหว่างวันที่ 18 - 22 พฤษภาคม 2558 ณ สำนักงานสหประชาชาติ กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐออสเตรเลีย โดยมีบทบาทในการจัดการประชุมคู่ขนานร่วมกับหน่วยงาน UNODC, ICCLR และ ACUNS ภายใต้หัวข้อ “Violence against Women: From Rape to Femicide – Criminal Justice as Prevention and Cure?” ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจาก TIJ ได้ นำเสนอประเด็นการตอบสนองของกระบวนการยุติธรรมต่อคดีความรุนแรงทางเพศ ซึ่งมาจากผลการศึกษาวิจัย เรื่อง “THE TRIAL OF RAPE : Understanding the criminal justice system response to sexual violence in Thailand and Viet Nam”

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ทรงเข้าร่วมการประชุมกรรมการบริหารสถาบันฯ

วันที่ 9 มิถุนายน 2558 พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ในฐานะประธานคณะที่ปรึกษาพิเศษสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย เสด็จเข้าร่วมการประชุมกรรมการบริหารสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5/2558 และประทานแนวพระดำริเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานของสถาบันฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แผนการสมัครเข้าร่วมเป็นเครือข่ายสถาบันสมทบของสหประชาชาติ (Programme Network Institutes – PNIs) ทรงเน้นย้ำการส่งเสริมบทบาทในภูมิภาค โดยการแสวงหาภาคีความร่วมมือทางด้านวิชาการกับหน่วยงานในประเทศเพื่อนบ้าน พัฒนางานวิจัยและเก็บข้อมูล รวมถึงการดำเนินภารกิจอื่นๆ เพื่อผลักดันนโยบายที่สอดคล้องกับการรวมกลุ่มประเทศอาเซียน และยังทรงสนับสนุนกิจกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน เช่น TIJ Youth Forum ซึ่งมีพระดำริให้ขยายไปครอบคลุมเยาวชนจากหลากหลายสาขา รวมถึงกลุ่มเยาวชนด้อยโอกาสต่อไป

ในการนี้ทรงฉายพระรูปร่วมกับคณะกรรมการบริหาร ที่ปรึกษา และผู้บริหารสถาบันฯ ด้วย

แนะนำหนังสือ

Variety

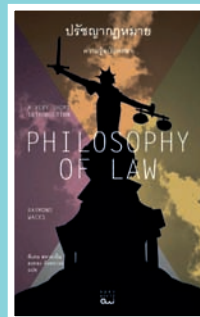
ปรัชญากฎหมาย: ความรู้ฉบับพกพา Philosophy of Law: A Very Short Introduction

Raymond Wacks

หนังสือที่ไม่ประสงค์ตั้งครมรมมีสิทธิทำแท้งหรือไม่? ผู้ป่วยที่อยู่ในสภาพผักมีสิทธิจบชีวิตตัวเองหรือไม่? ทายาทที่สังหารเจ้ามรดกมีสิทธิรับมรดกหรือไม่? คำถามทำทนายเล่นแบ่งระหว่างสิทธิ หน้าที่ และจริยธรรมเหล่านี้ คือสิ่งที่ผู้ศึกษา “ปรัชญากฎหมาย” ต้องขบคิดทุกเมื่อเชื่อวัน

ปรัชญากฎหมาย: ความรู้ฉบับพกพา โดย เรย์มอนด์ แวกส์ ศาสตราจารย์เกียรติคุณด้านกฎหมายและนิติปรัชญาแห่งมหาวิทยาลัยฮอกกิง จะพาคุณสำรวจปรัชญา มโนทัศน์ ทฤษฎี ตลอดจนจุดความเชื่อที่เป็นรากฐานของกฎหมายแต่ละยุคสมัย ทั้งอรรถประโยชน์นิยม ปฏิฐานนิยม สตรีนิยม และทฤษฎีหลังสมัยใหม่ พร้อมทั้งเปิดมุมมองให้เห็นกฎหมายในหลายมิติผ่านทัศนะของบรรดานักคิดผู้ร่วมกำหนดภูมิทัศน์ของปรัชญากฎหมาย ตั้งแต่ผู้รับใช้ศาสนาอย่างนักบุญอะควีนาส์ นักปรัชญาการเมืองอย่างรุสโซ ไปจนถึง โรนัลด์ ดворคิน นักวิชาการผู้เลื่องชื่อในแวดวงนิติศึกษา

หนังสืออ่านสนุกและเข้าใจง่ายเล่มนี้จะช่วยขยายพรมแดนความเข้าใจในปรัชญาซึ่งแฝงอยู่เบื้องหลังกฎหมาย ทั้งยังเผยให้เห็นว่าแม้กฎหมายจะสัมพันธ์กับเรื่องนามธรรมอย่างสิทธิหรือความยุติธรรม แต่ก็ใกล้ชิดกับชีวิตคนเรามากกว่าที่คิด

ข้อมูลหนังสือ

ปรัชญากฎหมาย: ความรู้ฉบับพกพา
แปลจากหนังสือ: Philosophy of Law :
A Very Short Introduction
ผู้เขียน: Raymond Wacks
ผู้แปล: พิเศษ สอาดเย็น, ธงทอง จันทรางศุ
สำนักพิมพ์: โอเพ่นเวิลด์ส์ (openworlds)
จำนวนหน้า: 256 หน้า ปกอ่อน
พิมพ์ครั้งที่ 1 — มีนาคม 2558
ISBN: 9786167885148

ที่มา <http://readery.co/9786167885148>

สร้างสังคมนิติธรรม ต้องเริ่มที่ตัวเรา

โดย ดร.กิตติพงษ์ กิตยารักษ์

ความสำคัญของ “หลักนิติธรรม” (Rule of Law) อันเป็นปัจจัยพื้นฐานที่จะทำให้บ้านเมืองเกิดความสันติสุข และการพัฒนาอย่างยั่งยืนเริ่มเป็นที่ตระหนักกันดีทั้งภายในประเทศ และในกรอบเป้าหมายการพัฒนาของสหประชาชาติ แต่ประเด็นสำคัญที่ยังไม่ได้มีการหยิบยกขึ้นมาพูดกันมากนัก คือประเด็นที่ว่า “เราจะสร้างหลักนิติธรรมให้เกิดขึ้นจริงในสังคมไทยได้อย่างไร?”

ในการตอบคำถามนี้เชื่อว่าหลายๆ ท่านที่กำลังติดตามเหตุการณ์บ้านเมืองในปัจจุบันอยู่คงตอบว่าให้บรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือให้ตราเป็นกฎหมายเพื่อบังคับให้ทุกภาคส่วนเล็งเห็นความสำคัญ และยึดหลักนิติธรรมในการดำเนินกิจการงานของตน

ความจริงแล้วความพยายามในลักษณะนี้เคยเกิดขึ้นมาแล้ว ในรัฐธรรมนูญปี 2550 ที่ได้กำหนดเป็นครั้งแรกถึงความสำคัญของหลักนิติธรรม โดยมาตรา 5 วรรค 2 บัญญัติว่า “การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม” แต่หลายคนอาจตั้งข้อสังเกตว่านับแต่วันนั้นจนถึงวันนี้หลักนิติธรรมในบ้านเมืองเราพัฒนาดีขึ้นจริงหรือ และบางคนยังอาจโต้แย้งด้วยว่าหลักนิติธรรมสามารถก่อให้เกิดขึ้นได้ง่ายๆ โดยเพียงกฎหมายกำหนดไว้เช่นนั้นหรือ เพราะปัญหาสำคัญเรื่องหนึ่งของการขาดหลักนิติธรรมก็คือการที่ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมนั่นเอง

ปัจจัยสำคัญของการเสริมสร้างหลักนิติธรรมจริงๆ แล้วเป็นเรื่องใกล้ตัวยิ่งกว่าการตรากฎหมายผ่านช่องทางการเมืองระบบตัวแทน นั่นก็คือการสร้าง “วัฒนธรรมแห่งการรักษาชีวิต” หรือ

“Culture of Lawfulness” ให้เกิดขึ้น เพราะไม่ว่าเราจะมีรัฐธรรมนูญ และกฎหมายที่เขียนออกมาดีขนาดไหน แต่หากผู้คนในสังคมยังไม่มีวัฒนธรรมแห่งการรักษากฎแล้ว รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายนั้นๆ ก็ มีสภาพไม่ต่างอะไรจากตัวอักษรบนกระดาษ และยังอาจกลายเป็น เครื่องมือให้เหยียบย่ำมาใช้เพื่อประโยชน์ทางการเมืองจนบ้านเมือง วุ่นวายหนักขึ้นไปอีก

“วัฒนธรรมแห่งการรักษากฎ” เป็นเรื่องใกล้ตัวเราทุกคน และต้องเริ่มต้นจากตัวเราเองก่อน ตั้งแต่เรื่องเล็กๆ น้อยๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น การเคารพกฎจราจร การไม่ยอมจ่ายสินบนหรือเงิน ได้โต๊ะเพื่อแลกกับการกระทำความผิด ไปจนถึงเรื่องใหญ่ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนและสังคม อาทิ การใช้เส้นสายฝากบุตรหลาน เข้าโรงเรียน เข้าทำงาน ตลอดจนการทุจริตประพฤติมิชอบ และ ไร้ธรรมาภิบาลในระดับองค์กร

เรื่องเหล่านี้แม้ฟังดูง่าย แต่การจะทำให้สัมฤทธิ์ผลจริงๆ เป็นเรื่องยากมาก เพราะสวนทางอย่างสิ้นเชิงกับ “ระบบอุปถัมภ์” แบบไทยๆ ที่ฝังรากลึกมานาน

การสร้างสังคมแห่งหลักนิติธรรมที่ยั่งยืนและเป็นจริงต้องเริ่มจากการสร้าง “วัฒนธรรมแห่งการรักษากฎ” เสียก่อน นั่นย่อม หมายความว่ารวมถึงการสร้างวัฒนธรรมที่จะปฏิเสธ “ระบบอุปถัมภ์” ด้วย ทั้งนี้เพราะระบบอุปถัมภ์ และการไม่จริงจังกับการรักษากฎ เป็นสาเหตุสำคัญที่นำมาสู่การเลือกปฏิบัติและการใช้อิทธิพลใน รูปแบบต่างๆ เราจึงต้องช่วยกันรณรงค์ให้สังคมเห็นร่วมกันว่าการไม่ ปฏิบัติตามกฎหมายเป็นเรื่องใหญ่ เป็นเรื่องที่น่ารังเกียจ และเป็นเรื่องที่ไม่สามารถยอมรับได้

หากเราประสบความสำเร็จในการทำให้สังคมมีวัฒนธรรม แห่งการรักษากฎ สิ่งที่จะตามมาก็คือคนในสังคมจะเห็นเองถึง ความสำคัญของ “กติกากฎ” และจะเรียกร้อง ติดตาม และมีส่วนร่วม เพื่อให้ได้มาซึ่งกติกากฎที่มีความเป็นธรรม รวมทั้งจะให้ความสำคัญ กับระบบที่นำกติกานั้นมาใช้อย่างเป็นธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติด้วย เหตุนี้ การปลูกฝังวัฒนธรรมแห่งการรักษากฎจึงเป็นจุดเริ่มต้น และเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดของการสร้างสังคมนิติธรรมหรือสังคม ที่มีกฎหมายเป็นใหญ่ในตัวเอง

ถ้าเราไม่เริ่มปลูกฝังวัฒนธรรมของการรักษากฎเสียตั้งแต่ววันนี้ เราคงไม่มีวันที่จะทำให้หลักนิติธรรมเกิดขึ้นได้จริงในสังคมไทย จึงเป็นเรื่องที่น่าเสียดาย และน่าเสียใจเป็นอย่างยิ่งหากเรายังคง ปล่อยให้ลูกหลานของเราเติบโตมาในสังคมที่ไม่มีวัฒนธรรมแห่งการรักษากฎ ที่ผ่านมามีหลายคนอาจไม่รู้ตัวว่าเราได้เป็นส่วนหนึ่งของการถ่ายทอดวัฒนธรรมการเล่นพรรคเล่นพวก ชอบใช้วิธีพิเศษให้ได้เปรียบผู้อื่นให้ลูกหลานของเราเห็นเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีตั้งแต่พวกเขา ยังอยู่ชั้นอนุบาล

ผมเชื่อว่าถ้าหากประเทศไทยมีวัฒนธรรมแห่งการรักษากฎ สังคมจะเปลี่ยนจากหน้ามือเป็นหลังมือ และจะไม่มีสภาพปัญหาต่างๆ รุมเร้าอย่างที่เห็นทุกวันนี้ เพราะนั่นหมายความว่าคนไทยส่วนใหญ่ จะรู้สิทธิและหน้าที่ของตน ข้าราชการ และนักการเมืองส่วนใหญ่จะ รู้ว่าการที่ตนมีอำนาจนั้น ต้องมีหน้าที่อันยิ่งใหญ่ตามมาด้วย หาก เมื่อใดที่ผู้เป็นใหญ่ในสังคมละเมิดกติกากฎ และคนไทยส่วนใหญ่ ไม่ก้มหน้าก้มตายอมรับให้ผู้กระทำผิดลอยนวล นั่นก็หมายถึงว่า “หลักนิติธรรม” ได้กลายเป็นรากแก้วของสังคมไทยแล้วนั่นเอง

“

ถึงเวลาแล้วที่สังคมไทย ต้องปลูก ฝังวัฒนธรรมแห่งการรักษากฎ ให้เกิดขึ้นจริง เพราะนั่นคือปัจจัย พื้นฐานของการสร้างสังคมที่มี “หลักนิติธรรม” เป็นเสาเอกค้ำจุน

”

มุมมองใหม่ในการประชุม UN Crime Congress สมัยที่ 13

การบูรณาการงานด้านความยุติธรรมทางอาญาในทุกมิติและก้าวข้าม “คำสัญญาบนกระดาษ” เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

Highlight กิจกรรมของ TIJ ใน 13th Crime Congress

TIJ เข้าร่วมกิจกรรมสำคัญคือ Workshop 1 หัวข้อผู้หญิงและเด็กในกระบวนการยุติธรรม โดยพระเจ้าหลานเธอฯ ทรงมีพระดำรัสทรงลงชื่อเรื่องข้อกำหนดกรุงเทพฯ

นายบัน คี มูน เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ เยี่ยมชมนิทรรศการ และสนทนากับผู้บริหาร

ผู้อำนวยการ TIJ ได้รับเชิญเป็นวิทยากรบรรยายในกิจกรรมคู่ขนานหลายหัวข้อ

เมื่อวันที่ 12-19 เมษายน 2558 ที่ผ่านมา ผู้นำประเทศระดับรัฐมนตรี นักการทูต นักกฎหมาย เจ้าหน้าที่ด้านงานยุติธรรมทางอาญา นักวิชาการ ตัวแทนจากองค์กรอิสระ องค์กรวิชาการ และสื่อมวลชน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานองค์กรสหประชาชาติ รวมเกือบสี่พันคน มารวมตัวกันในการประชุมสหประชาชาติ ว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา สมัยที่ 13 ณ กรุงโตฮา รัฐกาตาร์ ซึ่งเป็นการประชุมที่ยิ่งใหญ่และมีความสำคัญมากที่สุดในด้านการป้องกันอาชญากรรมระดับนานาชาติ จัดขึ้นทุก 5 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2498 ณ กรุงเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส และครั้งนี้ถือเป็นการครบรอบวาระ 60 ปี

การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา หรือ UN Crime Congress มีวัตถุประสงค์หลักในการกำหนดทิศทางนโยบายร่วมกันในเวทีโลก และแสวงหาความร่วมมือระดับระหว่างประเทศเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา และต่อสู้กับอาชญากรรมที่รุนแรงและภัยคุกคามอื่นๆ นำไปสู่ความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตความเป็นอยู่ รวมถึงการรักษาสิทธิของประชาชนทุกภาคส่วน ดังเช่น การประชุมทางอาชญากรรมซึ่งจัดขึ้นครั้งแรก ณ กรุงเจนีวาเมื่อปี พ.ศ. 2498 นั้น ได้มีการกำหนดมาตรฐานว่าด้วยการดูแลผู้ต้องขังชุดแรกของโลก ทำให้เกิดการปรับปรุงเรือนจำและปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังทั่วโลกในที่สุด

การประชุม UN Crime Congress สมัยที่ 13 ได้กำหนดหัวข้อหลักให้มุ่งเน้นการผลักดันให้งานด้านการป้องกันอาชญากรรม การอำนวยความสะดวกยุติธรรมและการปลูกฝังหลักนิติธรรมเข้าสู่วาระสากลที่ครอบคลุมงานของสหประชาชาติทุกด้าน และแนวนโยบายการพัฒนาในทุกมิติโดยสอดคล้องกับร่างวาระการพัฒนาอย่างยั่งยืนภายหลังปี

2558 ซึ่งนานาประเทศกำลังร่วมกันเจรจาหาข้อสรุปในเวทีสหประชาชาติ ที่นครนิวยอร์ก

งานความยุติธรรมทางอาญาและการปลูกฝังแนวคิดเรื่องหลักนิติธรรมนั้นมิได้เป็นเพียงแค่ปัจจัยที่จะสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี และสังคมที่สงบสุข มีเสถียรภาพสำหรับทุกคน แต่ยังมีผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังที่นายยูริ เฟโดทอฟ ผู้อำนวยการบริหารของสำนักงานป้องกันยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) ซึ่งเป็นสำนักงานของสหประชาชาติที่รับผิดชอบจัดการประชุม UN Crime Congress ได้กล่าวว่า *“อาชญากรรมมิได้เป็นเพียงปัญหาทางสังคมเท่านั้น แต่ยังเป็นอุปสรรคสำคัญในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้วย”*

ความพยายามในการเชื่อมโยงงานด้านความยุติธรรมทางอาญา และหลักนิติธรรมเข้ากับงานในมิติอื่นๆ ของสหประชาชาติอย่างกว้างขวางคือความมุ่งมั่นสำคัญที่ทำให้ประเด็นสารัตถะของการประชุมสมัยที่ 13 นี้ โดดเด่นกว่าครั้งอื่นที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม อีกแง่มุมหนึ่งที่สำคัญไม่แพ้กันคือแนวทางการพูดคุยหารืออย่างสร้างสรรค์และจริงจังที่สะท้อนจากผู้เข้าร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการหารือประเด็นอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรที่ว่า **“คำสัญญาบนกระดาษ”** ไม่ว่าจะในรูปแบบของสนธิสัญญาที่มีผลผูกมัดระดับนานาชาติหรือข้อมติที่ไม่มีผลผูกมัดก็ตาม ต่างล้วนไม่เพียงพอในการต่อสู้กับการก่อการร้าย และอาชญากรรมต่างๆ

แม้บทบาทของสำนักงานป้องกันยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ ในการสร้างเครื่องมือ กลไกมาตรฐาน แนวความตกลงร่วมมือระหว่างประเทศ จะมีความสำคัญ แต่ความจริงใจของประเทศสมาชิกที่จะดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมต่างหาก ที่จะทำให้เครื่องมือเหล่านั้นเกิดประสิทธิผลในการแก้ปัญหาได้ตามเป้าหมายที่ตั้งใจ

ดังเช่นที่ผู้แทนจากประเทศโรมาเนียได้กล่าวว่า “ความล้มเหลวของอนุสัญญาฉบับนี้ไม่ได้มาจากจำนวนของรัฐสมาชิกที่ให้สัตยาบัน หากแต่เป็นจำนวนครั้งของการนำไปใช้ปฏิบัติจริง และที่สำคัญยิ่งกว่าก็คือจำนวนครั้งของกรณีที่น่าไปปฏิบัติแล้วประสบความสำเร็จด้วยดี” ในขณะที่ผู้แทนจากสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีก็ได้ย้ำเตือนว่า การสร้างเครื่องมือใหม่เพื่อต่อต้านอาชญากรรมต้องสิ้นเปลืองเวลาและทรัพยากรจำนวนมาก ควรที่จะนำเวลาและทรัพยากรเหล่านั้นไปใช้เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการอันเป็นรูปธรรมเพื่อให้ก้าวทันอาชญากรรมข้ามพรมแดนที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจึงจะเหมาะสมกว่า

ตลอดเก้าวันของการประชุม ณ กรุงโคยา ยังมีอีกหลายเรื่องที่ต้องค่าต่อการจดจำ เช่น เป็นการประชุมครั้งแรกที่ได้รับเกียรติ

ต้อนรับเลขาธิการสหประชาชาติ ประธานสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติและประธานคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ และยังเป็นการประชุมครั้งแรกที่มีการจัดประชุมทูตเยาวชนยุติธรรมนานาชาติ เพื่อรับฟังเสียงสะท้อนจากตัวแทนของคนรุ่นใหม่

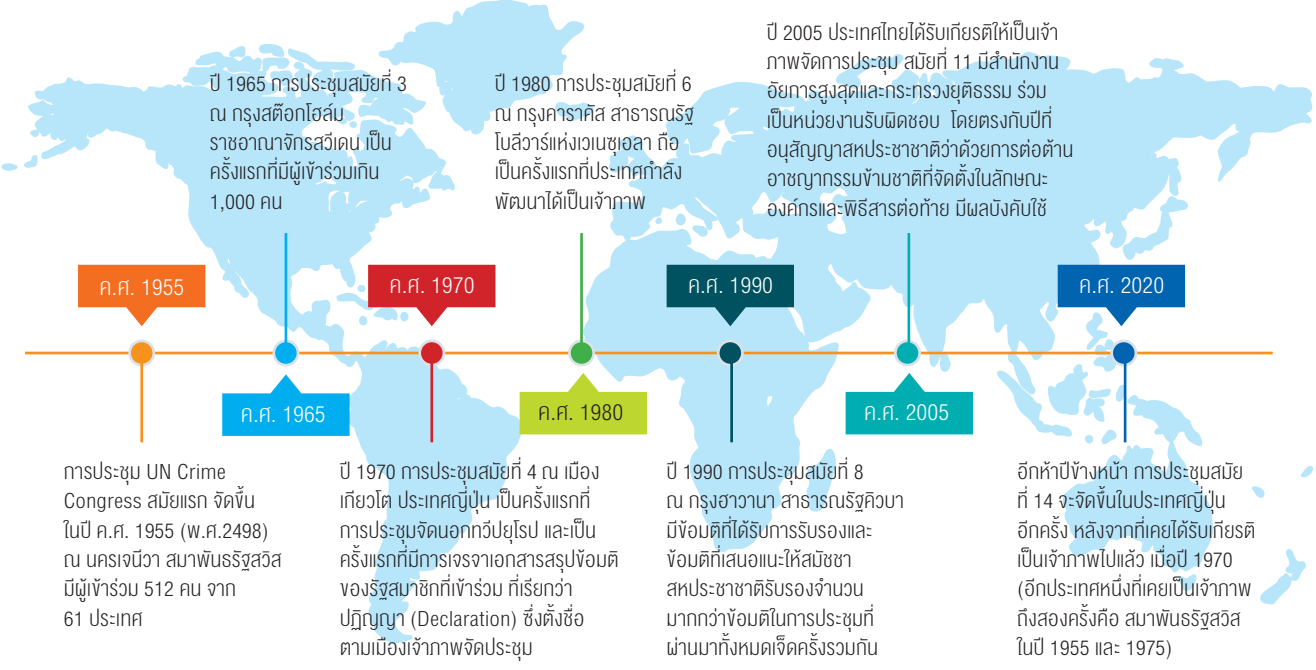
แต่สิ่งที่ควรกล่าวถึงมากยิ่งขึ้นกว่าการที่มีผู้คนระดับสูงได้เข้าร่วม และสำคัญยิ่งกว่าบรรยากาศที่ดีในการหารือ แลกเปลี่ยนระหว่างกันในระดับระหว่างประเทศ ก็คือความสำคัญของการถ่ายทอดสาระของการประชุมฯ ต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และสาธารณชนที่ไม่ได้อยู่ในการประชุมฯ ให้ได้ตระหนักและเข้าใจตรงกัน เพราะหากเรามีได้หมู่เทความพยายามที่จะสื่อสารสาระดังกล่าวออกไปอย่างต่อเนื่องโดยตั้งใจจริงแล้ว คำมั่นต่างๆ ในการประชุมฯ ครั้งนี้ ก็ยากที่จะกลายเป็นความจริงขึ้นมาได้

ตามข้อสรุปของที่ประชุมฯ ซึ่งเห็นพ้องว่า “คำสัญญาบนกระดาษ” มิสามารถจะช่วยให้สังคมเย็นหยัดเผชิญหน้ากับอาชญากรรมทำทายต่างๆ ได้ จึงจำเป็นต้องเผยแพร่องค์ความรู้ และแสวงหา “แนวร่วม” จากภาคสังคม ข้อแลกเปลี่ยนถกเถียงและการอภิปรายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการประชุม UN Crime Congress อันย้าถึงความสัมพันธ์ และการส่งเสริมซึ่งกันของการป้องกันอาชญากรรมหลักนิติธรรมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน จำต้องดำเนินการต่อไป เพื่อให้ปฏิญญาโคยาเป็นประโยชน์และเป็นรากฐานในการขับเคลื่อนนโยบายการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญาในอนาคตอย่างแท้จริง

โดย สุดารักษ์ สุวรรณานนท์

Good to know: Congresses in the past

การประชุมสหประชาชาติทั้ง 13 สมัย จัดในทวีปยุโรปรวม 6 ครั้ง ทวีปเอเชีย 4 ครั้ง (ญี่ปุ่น ฮัยปต์ ไทย กาดาร์) ทวีปอเมริกาใต้ 2 ครั้ง (เวเนซุเอลา และบราซิล) และทวีปอเมริกาเหนือ 1 ครั้ง (คิวบา)

ยุทธศาสตร์ต้นแบบฯ เพื่อจัดการความรุนแรงต่อเด็ก ในกระบวนการยุติธรรม

แผนยุทธศาสตร์ต้นแบบและมาตรการในทางปฏิบัติว่าด้วยการยุติความรุนแรงต่อเด็กในสาขาการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา (United Nations Model Strategies and Practical Measures on the Elimination of Violence Against Children in the Field of Crime prevention and Criminal justice) เป็นเครื่องมือระหว่างประเทศใหม่ที่ได้รับการรับรองในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ (UN General Assembly) เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม ปี ค.ศ. 2014 (resolution A/RES/69/194)

แผนยุทธศาสตร์ฯ นี้ ยกไว้ในที่ประชุม Intergovernmental Expert Group ที่จัด ณ กรุงเวทซ์ ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2557 โดยความร่วมมือของ UNODC, UNICEF, OHCHR, Special Representative of the UN Secretary General on Violence against Children และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสิทธิเด็ก (CRC) และมาตรฐาน บรรทัดฐาน และหลักการที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน การป้องกันอาชญากรรม และกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพื่อเป็นแนวทาง (guideline) นำไปปรับใช้ในการปฏิบัติของประเทศต่างๆ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการดูแล และให้ความช่วยเหลือ และการป้องกันความรุนแรงต่อเด็กที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยมีทั้งหมด 17 ยุทธศาสตร์ 47 ข้อ แบ่งออกเป็นสามส่วน คือ

- ยุทธศาสตร์การป้องกันทั่วไป
- ยุทธศาสตร์การเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในการตอบสนองต่อคดีความรุนแรงต่อเด็ก
- ยุทธศาสตร์การป้องกันและตอบสนองต่อปัญหา ความรุนแรงต่อเด็กที่เกิดภายในกระบวนการยุติธรรม

ทั้งนี้ ประเทศไทย โดยสำนักงานอัยการสูงสุด และ TIJ มีแผนจะร่วมกันสนับสนุนการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ และแสวงหาความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อนำยุทธศาสตร์ต้นแบบฯ ไปสู่การปฏิบัติในภูมิภาคต่อไป

ดูข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

[http://www.tijthailand.org/useruploads/files/un_model_strategies_vac_\(1\).pdf](http://www.tijthailand.org/useruploads/files/un_model_strategies_vac_(1).pdf)

มาตรฐาน การจำแนกประเภทอาชญากรรม เพื่อประโยชน์ทางสถิติ

มาตรฐานการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (International Classification of Crimes for Statistical Purposes หรือ ICCS) ริเริ่มขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 2009 โดยคณะทำงานพิเศษร่วมกันระหว่าง UNODC และ UNECE ที่จัดตั้งขึ้นโดย Conference of European Statisticians (CES) ซึ่งได้ผลักดันกรอบแนวคิดของร่างมาตรฐานดังกล่าว และได้ข้อสรุปชัดเจนในปี 2013 จากนั้นจึงมีการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และได้ทดลองใช้ ICCS ในประเทศอาสาสมัครจนได้ร่างที่สมบูรณ์ผ่านการรับรองของที่ประชุม UN Statistical Commission สมัยที่ 46 ในเดือนมีนาคม ปี ค.ศ. 2015 ที่ผ่านมา (resolution E/CN.3/2015/7) และกำลังจะเข้าสู่การพิจารณาของสมัชชาสหประชาชาติ (UN General Assembly) ปลายปีนี้

ICCS มีวัตถุประสงค์เพื่อวางกรอบแบบแผนการจำแนกประเภทคดีอาชญากรรมโดยดูจากพฤติการณ์เป็นหลัก ไม่ยึดกับชื่อฐานความผิดตามกฎหมายอาญาที่ต่างกันไปในแต่ละประเทศ เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบฐานข้อมูลสถิติอาชญากรรมระหว่างประเทศได้สะดวกแม่นยำกว่าที่เป็นอยู่ และร่วมพัฒนานโยบายการป้องกันปราบปรามโดยเทียบเคียงกันได้ อีกทั้งยังมีประโยชน์มากในการเป็นฐานข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย

ICCS แบ่งจำแนกหมวดหมู่อาชญากรรมออกเป็น 4 ระดับที่สำคัญที่สุดคือ ระดับ 1 ซึ่งมี 11 ประเภท โดยครอบคลุมถึงข้อมูลจะครอบคลุมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น คำอธิบายเหตุการณ์ ชนิดของอาวุธที่ใช้ แรงจูงใจ ลักษณะของเหยื่อ อายุ เพศ และลักษณะของผู้กระทำผิด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และการนำไปใช้ประโยชน์

อย่างไรก็ตาม UNODC ยังจะต้องพยายามผลักดันให้ ICCS เป็นที่รู้จักและยอมรับในระดับนานาชาติ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการนำไปใช้ได้จริง

LEVEL 1 CATEGORIES	
1	Acts leading to death or intending to cause death
2	Acts leading to harm or intending to cause harm to the person
3	Injurious acts of a sexual nature
4	Acts against property involving violence or threat against a person
5	Acts against property only
6	Acts involving controlled psychoactive substances or other drugs
7	Acts involving fraud, deception or corruption
8	Acts against public order, authority and provisions of the State
9	Acts against public safety and state security
10	Acts against the natural environment
11	Other criminal acts not elsewhere classified

ดูข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

<http://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/statistics/iccs.html>

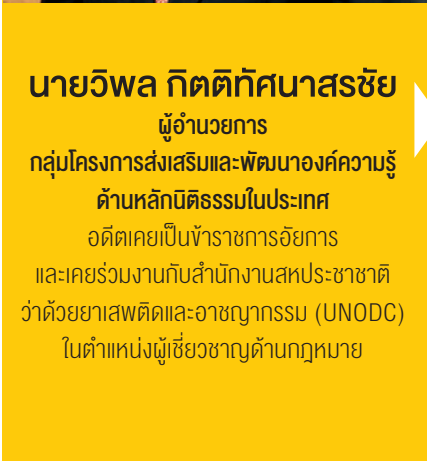
ดร.กิตติพงษ์ กิตยารักษ์

ผู้อำนวยการ
สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย
เคยดำรงตำแหน่ง ปลัดกระทรวงยุติธรรม
ระหว่างปี พ.ศ. 2551-2557
มีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษเรื่อง
กระบวนการยุติธรรมทางเลือก
และมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั้งในและต่างประเทศ
ในฐานะนักปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม

ดร.นัทธี จิตสว่าง

รองผู้อำนวยการ
สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย
อดีตอธิบดีกรมราชทัณฑ์สองสมัย
มีความเชี่ยวชาญพิเศษด้านกักขังทวิภาคี
และการพัฒนาพฤตินิสัย

นายวิพล กิตติทัศนาศรัชัย

ผู้อำนวยการ
กลุ่มโครงการส่งเสริมและพัฒนางานองค์ความรู้
ด้านหลักนิติธรรมในประเทศ
อดีตเคยเป็นข้าราชการอัยการ
และเคยร่วมงานกับสำนักงานสหประชาชาติ
ว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรม (UNODC)
ในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย

นางสาวโสมนิส เจือศรีกุล

ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์และแผน
อดีตนิติกรชำนาญการ
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
มีความสนใจเป็นพิเศษด้าน
กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

ดร.พิเชษ สอาดเย็น

ผู้อำนวยการสำนักกิจการต่างประเทศ
และประสานนโยบาย
เคยดำรงตำแหน่ง
ผู้อำนวยการกองการต่างประเทศ
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
มีความเชี่ยวชาญด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ
โดยเฉพาะในกรอบสหประชาชาติ
ทั้งยังเป็นนักภาษาศาสตร์ มีผลงานเขียน
และงานแปลหนังสือทั่วไป
รวมถึงหนังสือเกี่ยวกับกฎหมาย

พินิต ปนต์ แสงทับทิม

ผู้อำนวยการสำนักบริหาร
อดีตนายทหารพรสวรรค์และแผน
และนายทหารฝ่ายเสนาธิการ กรมยุทธการทหาร
มีประสบการณ์ปฏิบัติราชการในกองบัญชาการ
กองกำลังรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ
ในประเทศอัฟกานิสถาน และประเทศซูดาน

ศูนย์การเรียนรู้ระหว่างประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

CRIME AND JUSTICE MUSEUM

กำหนดการวางศิลาฤกษ์ อาคารศูนย์การเรียนรู้ระหว่างประเทศ ด้านกระบวนการยุติธรรม ในวันที่ 28 มิถุนายน 2558

ร้อยกว่าปีมาแล้ว เมื่อ ร.ศ.108 (พ.ศ. 2433) สถานที่นี้ได้ถูกก่อตั้งขึ้น สถานที่ที่ไม่มีใครอยากเข้ามาเยือน อันมีชื่อว่า “กองมหันตโทษ”

สถานที่แห่งนี้ซึ่งเดิมสร้างขึ้นเพื่อจองจำผู้กระทำความผิดร้ายแรงต่าง ๆ ได้ผ่านการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์และกายภาพมาหลายครั้งหลายหน ตลอดระยะเวลาที่ผ่านไปผ่านมา จนเมื่อปี พ.ศ. 2534 ได้ปรับภูมิทัศน์พื้นที่โดยรอบ จนกลายเป็นสวนสาธารณะ ที่รู้จักกันในนาม “สวนรมณีนาถ” โดยยังคงอนุรักษ์อาคารห้องขัง กำแพงหนา ซุ้มประตู และป้อมยามเอาไว้เป็นอย่างดี

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ทรงมีพระดำริให้มีการเชิดชูประวัติศาสตร์ งานราชทัณฑ์ และผลักดันงานด้านกระบวนการยุติธรรมของไทย ให้ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติอย่างกว้างขวาง กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม และกรมราชทัณฑ์ ร่วมกับสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (TIJ) จึงริเริ่มศูนย์เรียนรู้ระหว่างประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม (Crime and Justice Museum) เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้แนวใหม่ แก่ผู้สนใจโดยเฉพาะเยาวชนได้เข้าใจถึงหลักพื้นฐานของความยุติธรรม หลักนิติธรรม งานกระบวนการยุติธรรม และการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผ่านการจัดแสดงวัตถุสิ่งของ การจำลองเหตุการณ์ และการเข้าไปมีส่วนร่วมแบบเสมือนจริง เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงความรู้แห่งใหม่ของประเทศไทยที่สามารถรองรับผู้สนใจจากทั่วโลก

For more information please contact
CRIME AND JUSTICE MUSEUM
cjm.tij@gmail.com
cjmuseum@tij.or.th
info@tijthailand.org